

nyelvi értékeit és azokat művészettel alkalmazta. Szépek a darab költői betétjei is, amelyek újra csak bizonyítékai a «tudatos költőnek».

Sík Sándor alkotó művészetében az «István király» méltó helyet foglal el.

Dénes Tibor.

Fóthy János: Narcissus tükre.
Káldor-kiadás.

Fóthy János költészete két téma körül forog. Az egyik az ő ars poeticaája bravúros szonettben (*Vers a versről*): hitvallás a «felszínén békült mélységű» költészet, a szenvedélyen túli, *fájtalan fájás* verse mellett, mely a maga igazi lényegében

*... felérző csönd, felvérző emlék,
Echo, ki holt sikolyra visszazeng még,
Forrás, mely hűsen, hő mélyből szakad.*

Másik témája, mely egy sereg iker-versre izgatja szintén, bizonyos tekintetben ellenmondásban van az előbbivel: panasz, amiért temperaméntuma távol van az élet szenvedélyeitől. (A kín, mely szülte mind e verseket, Bennük már rég hűs gyönggyé dermedett.) Ime a költő ihletének forrásai, nem a hétköznapi élettalajából eredők, de fordított irányban a hevületeknek ép oly hullámzását tartják ébren, mint a Fóthy Jánosétól különböző lelkületek. Vágy a vágy után, szenvedélyes elgondolása az el nem fogható szenvedélyviharoknak: szűzies költészet; nem az alkalom hiánya tüzei «bús áldozatra», sem önkéntes lemondás, mely sokszor a tartózkodás fájdalmától vár rendkívülibb ihletet, hanem a költő vérmérséklete maga. Így merőben esztetikum Fóthy Jánosnak minden költeménye, de hogy mennyire nem affektált a kötet javarésze, bizonyítsa e pár hajszálfinom sor a sok közül:

*S egy kábult álombéli mozdulatban,
Mint kiket altat mákonyzsibbadás,
Hanyallanak e fák oly mozdulatlan,
Hogy lombjaik meg nem libbenti más,*

*Mint egy-egy meggyűlt csepp, ha valahonnan
Lefut s levélről más levélre hull,
Vagy lehelet ha kél, nem tudni, honnan,
S mint alvók sóhajtása tovább...*

Fóthy János versben éli ki magát, neki a vers mindene, szerelme, szenvedélye is, önmaga becézése, istenítése vagy emlékbeszéd e hasztalan-nak érzett élet s minden céltalan, önmagába vesző költészet fölött. Érdekes jelenség, egészen különálló mai liránkban. A költő kevés verset enged át a nyilvánosságnak, ezeket aztán elhalmozza a rajongás minden ékességével: valódi ötvösmunkák, néha már túlterheltek is; a féltékeny műgond ékszerei valami filigrán, rokokó-kirakatban, mely egy nagy hevületnek már születése pillanatában kihült emlékeit őrzi.

Vajthó László.

Kodolányi János: Küszöb. (Kisregények.) Budapest, A Vajda János Társaság kiadása.

A századforduló táján egész sereg csodagyermek született irodalmunknak. Serdülő fővel odasodrótak Adyék lázasan dolgozó művésztelépére s az aktualitás hevéből izzó nagy alkotásokon leshették el az alakítás titkát. Húsz éves korában kész író volt nemcsak a lírikus Szabó Lőrinc, hanem a regényíró Kodolányi is. És huszonöt éves korára a legszakálasabb műfaj, a kritika fegyverzetében tetőtől-talpig vértézve ragyogott a Napkelet hasábjain induló Németh László.

Mindnyájukban tovább nyugtalankodik Adyék elégedetlensége a világgal, de nem menekülnek többé elefántcsonttoronyba, álmokba, utópiákba belőle, berendezkednek a valóság szegesdróttjai közt s ha folyton szökési terveken jár is az eszük, nem meszaróztatják magukat halomba a metafizika szuronyával és géppuskáival. Tényisztelőbbek, anyagszerűbbek, mint elődeik.